

MAATALOUS

MIRJA KOIVISTO

"On tärkeää uskaltaa tehdä eri tavalla kuin mihin on vuosikymmenten varrella totuttu. Kokeilemalla löytyy hyviä ratkaisuja. Vanhoja totuuksia pitää kyseenalaistaa", Juhani Toivakka kehottaa.

HANKE

Järkevästi peiton alla

Järki on Baltic Sea Action Groupin ja Luonnon- ja riistanhoitosäätiön yhteinen hanke. **Sen tavoitteena** on edistää maatalouden järkeviä ratkaisuja, jotka suojelevat vesistöjä ja edistävät luonnon monimuotoisuutta. **Hanketta rahoittavat** muun muassa Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö, Sophie von

Julinin säätiö sekä Suomen Kulttuurirahasto. **Järki-hanke julkaisee** nettisivuillaan www.jarki.fi kymmenen järki-iskua. Tänä aineena on kasvipeitteisyys. Ensimmäinen isku käsitteli kierrätysmaataloutta, toinen monimuotoisuutta ja kolmas ravinnekuormitusta.

TILA

Kauramaan tila

Kauhajoen Kainaston kylässä. **Isäntä** Juhani Toivakka ja emäntä Sari pyörittävät myös huoltamaa. **Kaksi** pariskunnan yhteensä

kuudesta lapsesta asuu kotona. **Maitotila**, jossa 50 lypsävää. **Peltoa** 60 hehtaaria (rehu- ja riistapelloja).

Juhani Toivakka ei kynnä koskaan syksyllä

Ötökät ja kastemadot tekevät töitä talvisen pellon peiton alla.

KAUHAJOKI

"En ole kynnänyt syksyllä ainakaan kahteenkymmeneen vuoteen. Kun aloitin kotitilani isäntänä, pellot olivat hyvää multamaa. Nyt ne ovat hyvää runsasmultaista maata", kauhajokelainen isäntä **Juhani Toivakka** sanoo. Toivakan vankkumaton mielipide on, että syyskynnöstä olisi päästävä eroon. Hän puhuu kasvipeitteisten peltöjen puolesta ja sanoo, että talvella peltöjen peiton alla pieneliöt pääsevät tekemään tärkeää työ-

tään maan parantamiseksi.

"Maan rakenne paranee. Ravinteet pysyvät pellossa, eivätkä lähde niin helposti menemään vesistöihin. Samalla kun säästää itseään ja traktoriansa rankalta syyskynnöltä, säästyy myös rahaa. Polttoaineita ja lannoitteita kuluu vähemmän".

"Maajussin paras konsultti ja neuvoja on oma pankkitili. Sitä kannattaa seurata", Toivakka sanoo.

Hän korostaa myös, että asioita on hyödyllistä ajatella itse ja kauaskantoisesti. "Pelto on viljelijän omaisuutta. Omaisuudenhoitoon kannattaa panostaa. Kukapa ei haluaisi jättää tiluksiaan jatkajalle mahdollisimman hyväkuntoisina."

Lisää kasvipeitettä

Kauhajoen pellot nousivat

uutisiin lokakuisten rankkasateiden jälkeen. Pellot peittyivät tulvaan. Vettä nousi taloihin ja tuotantorakennuksiin.

Monet pellot myös kuivuivat nopeasti. Puimurit ja paalaimet jyskyttivät satoa talteen jo muutama päivä tulvan laskeuduttua. Toivakan navetan kulman takaa korjattiin silloin raiheinästä toista satoa säilörehuksi. Ihan laidolle jätettiin vähän pitempi säntä pidättelemään märkyttä. Koneilla pitää päästä vaivatta pellolle taas keväällä.

Isäntä viittaa toisen pellon takana virtaavaan jokeen, jonka pinta on laskenut normaalikorkeuteen. Hän sanoo, ettei pelolta valu ravinteita vesistöön. Vakuudeksi hän potkiskelee kenkäänsä kärjellä puna-apilaa ja timoteita kasvavan pellon pintaa. Apila kuljettaa ravinteita

maahan, ja syvälle kuohkeaan multaankin juuret pitävät niitä siellä.

"Miksi peltöjen esikasveja ei saa tukea muussa kuin luomuviljelyssä", viljelijä pohdiskelee kasvipeitteisiä peltolohkoja esitellessään. "Kasvipeitteisyysvaatimusta saisi korottaa. Se voisi olla vaikka 40 prosenttia tilan pelloista, ja vaikutus olisi hyvä", Toivakka lähettää terveisiä päättäjille.

Maisemaa ja metsästäystä

Toivakka pitää lypsytaliansa ja viljelee rehua pelloillaan Kainaston kylällä, jonne monet metsästäystä harrastavat ovat löytäneet tiensä. Kasvipeitteisillä pelloilla useat riistalajit löytävät suoja- ja talvehtimispaikkoja.

Peltopyykkannat ovat Kainas-

Tähän peltoon on kylvetty apilaa ja timoteita. Kasvukauden aikana peltoon on ajettu kotitilan navetasta virtsaa sijottavalla lietevaunulla.

"Kasvipeitteen alla pieneliöt pääsevät tekemään työtään peltomaan rakenteen parantamiseksi" Juhani Toivakka esittelee murumaista peltotensa pintamultakerrosta.

tossa elpyneet, metsästyssseuran kyläosasto on lisäksi kasvattanut metsästettäväksi fasaaneja. Metsästäjät tarjoavat toimintaa ja tiloja kyläläisille, maanomistajat puolestaan peltöjä metsästykselle. Toiminta on vetänyt mukaan myös nuoria tyttöjä ja poikia kylältä. Metsästyksen Kainaston yhteinen juttu.

"Me asumme kaukana keskustapalveluista. Olemme totuneet tekemään itse", Toivakka hymähtää kiivettessään kyläläisten talkoilla rakentamaan lintutorniin.

Sieltä näkee, että iso osa pelloista talvehtii kasvipeitteen alla. Maisema ei ole yksitoinen, vaikka onkin laakean tasainen. Talkoilla rakennetun lintutornin maisemassa on sänkipeltoja, riistapelloja, kesantopelloja. Juhani Toivakka luottaa sii-

hen, että vaikka edessä olisi runsasluminen talvi ja reippaana virtaavien sulamisvesien kevät, niin kasvipeitteisyys toimii oikeanlaisena jarruna. Maa-aines ja ravinteet pysyvät pelloissa. Kuohkeat pellot kuivuvat nopeasti tulessa ja auringossa.

"Kasvipeitteiselle Pohjanmaan pelloille pääsee kevät-tyttöille usein jo pari viikkoa aikaisemmin kuin kynnetyille pelloille. Toisaalta, jos edessä on oikein kuiva kesä, syvälle menevät kasvien juuret myös pidättävät kosteutta ja pelloista saadaan hyvä sato".

"Pitää ajatella näitä asioita perusteellisesti, eikä vain tehdä niin kuin on aina ennen tehty", Toivakka sanoo.

HIA SJÖBLÖM

Kasvipeitteisyys hillitsee eroosiota

Dosentti Irina Herzon: Syyskylvöt ovat itse asiassa vanha perinne

Sää ja sen vaihtelut koettelevat peltöjä ja viljelijöiden hermoja. Rankat sateet ja lumien sulamisvedet vievät mennessään maa-ainesta ja uittavat ravinteita pelloilta.

Agroekologian dosentti **Irina Herzon** sanoo, että peltöjen pitäminen kasvipeitteisinä on tehokas tapa estää eroosiota ja pysäyttää ravinnehuuhtoumia. Hän muistuttaa myös, että Suomessa on perinteisesti tehty suurin osa kylvöistä syyskylvöinä, jolloin pellot ovat talvehtineet oraitten alla.

"Viime vuosikymmeninä syyskylvöt ovat vähentyneet ja peltöjen muokaus syksyllä yleistynyt. Se johtuu ainakin osittain oraiden talvehtimisen epävarmuudesta."

Herzon kääntäisi mielellään kehityksen suuntaa. Kasvipeite peltöjen eliöstölle.

"Talvinen kasvipeite antaa suojaa peltopyllylle, nisäkkäille, hyönteisille sekä kasvien siemenille. Se on tärkeää koko pelto- ja maatalouseliöstölle."

Herzon vertaa tilannetta Keski-Eurooppaan, missä sää on armollisempi. Keski-Euroopassa kasvipeitteisyys tavoitteellaan usein kosteuden säilyttämistä pelloissa. Paikoin kuivuus ja tuuli ovat siellä suurimpia eroosion aiheuttajia. "Vähäisemmät lämpötilan vaihtelut ovat myös helpottaneet keskieuropalaisen peltoeliöstön sopeutumista, vaikka viljelyrytmi muuttuisikin."

Tila ratkaisee itse

"Talvinen kasvipeitteisyys vähentää syksyistä muokkausta", Irina Herzon sanoo.

Syyskynnön vähentäminen säästää viljelijän aikaa ja polttoainetta. Syksyn märillä pel-

loilla kynnäminen on koneilekin rankkaa, ja polttoainetta kuluu paljon.

"Kasvipeitteisyys saattaa johtaa kasvaneeseen tuholais- torjunnan tarpeisiin", Irina Herzon toteaa. "Tuholaisetkin selviävät paremmin talven yli kasvipeitteen suojissa kuin selviäisivät paljailla, syvältä kynnetyillä pelloilla."

"Ollaan myös tilanteessa, missä maan parannukselle on löydettävä muita keinoja kuin maata tiivistävää muokkausta", Herzon toteaa ja vertaa tilannetta ylipäätään elämän kulkuun.

"Niinhän se menee kaikessa muussakin. Yksi ongelma ratkaistaan, kun toinen jo odottaa nurkan takana. Viljely ei ole yhtään helpompaa."

"Täytyy vain muistaa, että lopulliset ratkaisut ovat maa-

» Ollaan myös tilanteessa, missä maan parannukselle on löydettävä muita keinoja kuin maata tiivistävää muokkausta.«

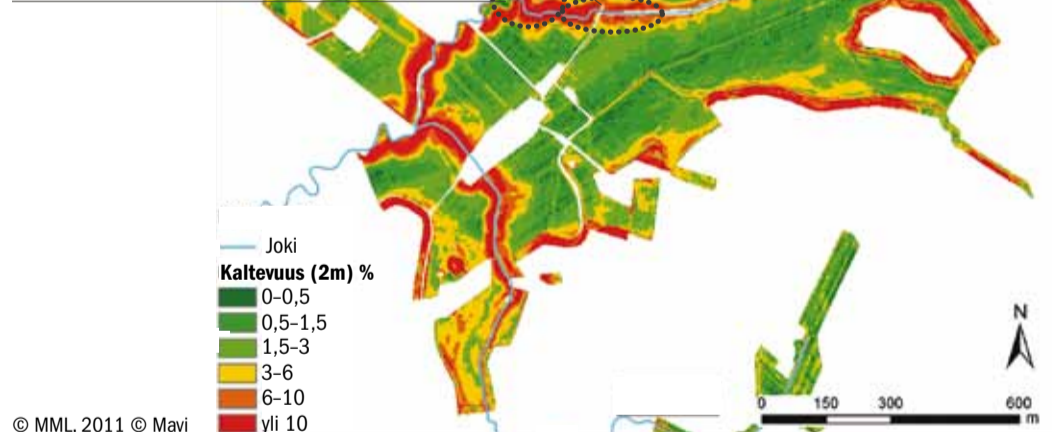
IRINA HERZON

tilojen ja viljelijöitten omassa käsissä. Jokaisen on löydettävä tilalleen paras ratkaisu." Herzon muistuttaa, että maataloudessa käytäntö ja tukiehdot eivät aina kulje käsi kädessä.

"Kukaan ei pakota hakemaan tukia, mutta jos niitä aikoo saada, täytyy tukiehtojen täyttää."

Kaltevuuskartta

- Hyvä paikka pysyväille laiturille
- Sopii hyvin luonnonhoitopelloksi
- Sopii hyvin luonnonhoitopelloksi
- Sopii hyvin suoja- ja suojavyöhykkeeksi

© MML, 2011 © Mavi

Kaltevuuskartta on työkalu, joka auttaa viljelijää näkemään oman tiluksensa ja sen lohkojen kaltevuudet. Se paljastaa samalla eroosioriskin vaarapaikat.

Vihreämpi Eurooppa

EU:n maatalouspolitiikka- valmisteluissa puhutaan yhä useammin viherryttämisestä. Herzon sanoo sen kertovan siitä, että eurooppalaisena tavoitteena on kestävämpi ja ympäristöystävällisempi ruuan tuotanto.

Vuonna 2014 alkavaan ohjelmakauteen on tulossa kolme selkeää tavoitetta. Tarkoituksena on ensinnäkin lisätä pysyviä nurmialueita ja ekologista luonnonhoitoalueita sekä monipuolista viljelyä.

Irina Herzon huomauttaa, että vaikka tavoitteet luodaan EU:ssa, pelisäännöt hiotaan jäsenmaissa. Suomessa on otettava huomioon pohjoisen sijainnin aiheuttamat ongelmat.

HIA SJÖBLÖM